

Diskussionsoplæg: Dele- og platformøkonomi – behov for tilpasninger?

Spørgsmål til drøftelse

- Hvis målet er holdbare virksomhedsmodeller for arbejdsplatformsvirksomhederne og ordentlige arbejdsvilkår for dem, der er beskæftiget via platformene, hvad skal så være på plads?

Overvej gerne balancen mellem fleksibilitet for virksomhed og beskæftiget på den ene side og sikkerhed ved fx ledighed, barsel, sygdom og pension på den anden side.

- Platformsvirksomheder er i konkurrence med traditionelle virksomheder. Er konkurrencesituationen en udfordring?

Hvad er afgørende for, at det er attraktivt at etablere en deleøkonomisk virksomhed / platformsvirksomhed i Danmark fremfor i et andet land?

- Beskæftigelsesministeren har sideløbende med Disruptionrådets arbejde drøftelser med arbejdsmarkedets parter og med en række platformsvirksomheder om platformsvirksomheder og den danske model.

Hvad er de vigtigste spørgsmål, som skal indgå i drøftelserne? Kom gerne med eksempler på, hvad vi skal kunne svare på til 7. møde, hvor platformøkonomi igen er på dagsordenen.

Regeringens ambition er, at Danmark skal være det land i Europa med den bedste og mest rimelige løsning for platformsarbejde, så både virksomheder og platformsarbejdere kan nyde godt af de nye muligheder. Løsningen for arbejdsplatforme skal findes inden for rammerne af den danske model. Den skal således flugte med den kendte opgavefordeling mellem arbejdsmarkedets parter og staten.

Beskæftigelsesministerens drøftelser med arbejdsmarkedets parter og en række platformsvirksomheder, der formidler serviceydelser, har peget på

klarhed, tryghed og konkurrenceevne som nogle af de vigtige hensyn, der skal tages højde for i forbindelse med deleøkonomien.

Det er ofte uklart, om beskæftigede via arbejdsplatforme er selvstændige eller lønmodtagere. Det er alene noget, som kan afgøres ved en konkret vurdering. Der har endnu ikke været retssager på området, som kan hjælpe med at belyse det. EU-domstolen har dog afsagt dom vedr. Uber, som anses for omfattet af de krav, der gælder for transportydere, ligesom der i DK er afsagt domme vedrører Uber-chauffører, som blev dømt for at køre ulovlig taxikørsel uden tilladelse.

Hvad er arbejdsplatforme?

I deleøkonomien skelnes mellem "kapitalplatforme" og "arbejdsplatforme". Kapitalplatforme formidler udlejning af privat ejendom og ejendele. Arbejdsplatforme formidler køb og salg af tjenesteydelser. I forhold til Disruptionrådets tema om fremtidens arbejdsmarked er det særligt arbejdsplatformene, der er interessante.

Sigtet med beskæftigelsesministerens drøftelser er bl.a. at afklare spørgsmål via dialog fremfor i retslokalet.

I det følgende opstilles to centrale udfordringer for, hvordan arbejdsplatforme kan tænkes sammen med den danske model samt spørgsmål i forhold til det videre arbejde.

Udfordring 1: Arbejdsplatforme skal være langtidsholdbare og samtidig sikre ordentlige arbejdsvilkår

De fleste arbejdsplatforme har en virksomhedsmodel, der er baseret på at formidle opgaver til selvstændigt erhvervsdrivende. Platformsejere ser dermed ikke sig selv som arbejdsgivere. Virksomhedsmodellen giver fleksibilitet, både for platformsejeren, for brugeren og for den beskæftigede, som kan udbyde arbejdskraft i det ønskede omfang. Dertil kommer, at udbyderne af arbejdskraft, som selvstændigt erhvervsdrivende, selv høster det overskud, som potentielt kan genereres.

En del af det arbejde, der udføres, kan omvendt minde om lønmodtagerarbejde, hvilket er med til at komplicere billedet af, hvorvidt den enkelte er selvstændig eller lønmodtager.

Derudover kan det være en udfordring, at selvstændigt erhvervsdrivende ikke har adgang til en række af de overenskomstfastsatte og lovfastsatte rettigheder, som gælder for lønmodtagere, og hvor arbejdsgiveren afholder udgifterne. Selvstændige skal bl.a. selv sørge for at spare penge op til ferie,

sygedage og pension, være opmærksom på sit arbejdsmiljø samt sørge for at tegne eventuel arbejdsskadeforsikring m.v.

Endelig er platformsejeren ikke forpligtet til at anvise et minimum antal arbejdstimer, og den selvstændige bærer således selv risikoen ved varierende arbejdsopgaver. Alt det kan særligt være en udfordring i forhold til personer, som udfører serviceopgaver, hvor lønnen er forholdsvis lav.

Spørgsmål 1 til drøftelse

Hvis målet er holdbare virksomhedsmodeller for arbejdsplatformsvirksomheder og ordentlige arbejdsvilkår for dem, der er beskæftiget via platformene, hvad skal så være på plads?

Overvej gerne balancen mellem fleksibilitet for virksomhed og beskæftiget på den ene side og sikkerhed ved fx ledighed, barsel, sygdom og pension på den anden side.

Udfordring 2: Platformsvirksomheder er i konkurrence med traditionelle virksomheder. Er konkurrencesituationen en udfordring?

Arbejdsplatformene formidler i vid udstrækning arbejde i brancher, der hidtil har været dominerede af traditionelle virksomheder med ansatte.

En virksomhed med ansatte har på den ene side fordelene ved at kende den ansatte, kunne lede og fordele arbejdet, instruktionsbeføjelse og indflydelse på den ansattes kompetencer m.v. På den anden side er der flere udgifter forbundet med at være arbejdsgiver, og arbejdsgiveren har en række arbejdsgiverpligter, herunder ansvaret for arbejdsmiljøet, for at indeholde A-skat m.v.

Arbejdsplatforme, der ikke er arbejdsgivere, har ikke på samme måde fordelene ved at have ansatte, men har til gengæld færre udgifter, færre administrative byrder og ingen pligt til at sikre ordentlige arbejdsvilkår.

Et synspunkt kan være, at idet platformsvirksomhederne i mange tilfælde alene formidler arbejde for selvstændigt erhvervsdrivende, skal de ikke pålægges de byrder, som arbejdsgivere har. Et andet synspunkt kan være, at platformsvirksomhederne konkurrerer på ulige vilkår, da de har færre økonomiske forpligtigelser end de traditionelle virksomheder.

Nogle arbejdsplatforme formidler opgaver, der kan løses hvor som helst, så længe der er en internetforbindelse, fx programmering, grafiske opgaver eller oversættelser. Hvis målet er fair konkurrence og ordentlige arbejdsvilkår, er det relevant at overveje, hvordan man gør det attraktivt at drive platformsvirksomheder i Danmark.

Spørgsmål 2 til drøftelse

Platformsvirksomheder er i konkurrence med traditionelle virksomheder. Er konkurrencesituationen en udfordring?

Hvad er afgørende for, at det er attraktivt at etablere en deleøkonomisk virksomhed / platformsvirksomhed i Danmark fremfor i et andet land?

Det videre arbejde

Som opfølgning på 3. møde i Disruptionrådet har beskæftigelsesministeren sammen med arbejdsmarkedets parter og repræsentanter fra en række platformsvirksomheder påbegyndt drøftelser af de problemstillinger, som platformøkonomien rejser i forhold til den danske model.

Møderne skal bidrage til at foretage en afvejning mellem de udfordringer og de muligheder, som platformøkonomien indebærer. Der sigtes efter, at drøftelserne munder ud i forslag til forskellige løsningsmodeller og de enkelte aktørers rolle heri. Her er det afgørende, at der kommer svar på de vigtigste spørgsmål i den diskussion.

Første runde af møder er afholdt i november 2017, og det er planen, at drøftelserne skal fortsætte i foråret.

Spørgsmål 3 til drøftelse

Beskæftigelsesministeren har sideløbende med Disruptionrådets arbejde drøftelser med arbejdsmarkedets parter og med en række platformsvirksomheder om platformsvirksomheder og den danske model.

Hvad er de vigtigste spørgsmål, som skal indgå i drøftelserne? Kom gerne med eksempler på, hvad vi skal kunne svare på til 7. møde, hvor platformøkonomien igen er på dagsordenen.